

А.О. Светлицкий

ЛИМФОЭПИТЕЛИАЛЬНЫЕ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ В ЭПИТЕЛИИ СЛИЗИСТОЙ ОБОЛОЧКИ СТРУКТУР ИЛЕОЦЕКАЛЬНОГО УГЛА У КРЫС В НОРМЕ И ПОСЛЕ ВВЕДЕНИЯ АНТИГЕНА

Запорожский государственный медицинский университет

Ключові слова: слизова, епітелій, тонка та товста кишка, лімфоцити.

Ключевые слова: слизистая, эпителий, тонкая и толстая кишка, лимфоциты.

Key words: mucous, epithelium, small and large intestine, lymphocytes.

Встановлено, що найбільша кількість епітеліальних клітин на один лімфоцит спостерігається після народження. В експериментальних тварин внутрішньоутробна антигенна стимуляція приводить до збільшення вмісту міжепітеліальних лімфоцитів і значного зниження співвідношення епітеліоцит – лімфоцит.

Установлено, що найбільше количество епітеліальних кліток на один лімфоцит відзначається після народження. У експериментальних тварин внутрішньоутробна антигенна стимуляція приводить до збільшення вмісту міжепітеліальних лімфоцитів і значительному зниженню співвідношення епітеліоцит – лімфоцит.

It was found, that this correlation is higher after birth. For experimental animals, as the result of intrauterine antigen stimulation we have got the increasing of the intraepithelial lymphocytes maintenance and correlation of epithelial cells and intraepithelial lymphocytes was seriously declined.

На сьогоднішній день уже достовірно відомо, що клітки лімфоїдної тканини беруть участь не тільки в імунних процесах, але і можуть оказувати вплив на формування органів і їх структур. (Волошин Н.А., 1996-2006). Розуміння морфофункціональних взаємодій міжепітеліальних лімфоцитів і епітеліоцитів необхідно для формування представлень про розвиток і функціонування органу в цілому (Аларович Г.Г., 1986). Співвідношення лімфоцитів і епітеліоцитів (лімфоепітеліальний коефіцієнт) може бути важливим показателем, який характеризує стан клітинної популяції слизової, що в свою чергу визначає стан органу в цілому. Вивчення таких коефіцієнтів необхідно для створення лімфоїдного паспорта органу.

ЦЕЛЬ РАБОТЫ

Вивчити співвідношення лімфоцитів і епітеліоцитів в епітелії тонкої і товстої кишки у тварин в нормі і після внутрішньоутробного введення антигену.

МАТЕРИАЛЫ И МЕТОДЫ

Об'єктом дослідження були підвздошна, сліпа і восходяща ободочна кишка крыс лінії Wistar в віці від 1-х до 60 днів постембріонального розвитку (9 вікових груп).

Дослідження проводилося в трьох групах тварин. Перша – експериментальні тварини, внутрішньоутробно отримували антиген, друга – інтактні, третя – контрольні тварини (отримували 0,9% р-р NaCl).

Для вивчення використовували серійні срези тонкої і товстої кишки. Для оглядового гистологічного і морфометричного дослідження застосовували ШИК-реакцію з наступною окраскою ядер гематоксилином Каррарачі.

Підраховували клітинний склад епітелію слизової оболонки тонкої кишки в криптах і на верхівках ворсинок. Клітинний склад товстої кишки підраховували в криптах: епітеліоцити, лімфоцити за допомогою візуального методу обліку морфологічних структур Стефанова С.Б.: на умовній одиниці площі 5000 мкм² (об. 100, ок. 10).

Проводилася статистична обробка отриманих даних з використанням таблиць Р.Б. Стрелкова (1980).

РЕЗУЛЬТАТЫ РАБОТЫ И ИХ ОБСУЖДЕНИЕ

Результати досліджень представлені в табл. 1. Як видно з таблиці: в ворсинках тонкої кишки на один лімфоцит припадає більше кількість епітеліоцитів, ніж в крипте, причому, у експериментальних тварин це співвідношення небагато нижче, ніж в інших групах, що, ймовірно, дає лімфоцитам більше можливостей ефективніше всього оказувати морфогенетичний вплив на епітеліальні клітки.

У новонароджених інтактних тварин в ворсинках підвздошної кишки – на 1 лімфоцит припадає 38 епітеліоцитів. До 14 днів життя це співвідношення збільшується до 44:1, а до 60-го дня поступово зменшується до 10:1. В крипте в перші дні життя співвідношення 16:1. До 60-го дня це співвідношення зменшується до 9:1. У експериментальних новонароджених тварин в ворсинках це співвідношення становить 23:1, і зберігається пониженим до кінця досліджуваного терміну.

В епітелії товстої кишки у новонароджених співвідношення лімфоцитів і епітеліальних кліток таке ж, як і в підвздошній 35:1. Відмінність від тонкої кишки до 14 днів лімфоепітеліальний коефіцієнт зменшується до 19:6 в сліпій і 27-33:1 – в восходящій ободочній. До 60-го дня це співвідношення зменшується до 11:1 і 14:1 відповідно.

Введення антигену, як в тонкій так і в товстій кишці викликає збільшення кількості лімфоцитів, внаслідок чого лімфоепітеліальний коефіцієнт у тварин отримували антиген нижче, ніж у інтактних. В наступному планується дослідження лімфоцитоплазматичного коефіцієнта для підслизової основи слизової оболонки трубчастих органів.

ВЫВОДЫ

Співвідношення епітеліоцитів і лімфоцитів в епітелії слизової тонкої і товстої кишки у новонароджених практично однакове. В наступному в тонкій кишці відзначається збільшення лімфоепітеліального коефіцієнта

**Лимфоэпителиальный коэффициент
(количество эпителиальных клеток на 1 лимфоцит)**

Сутки жизни	Группа	Подвздошная кишка (ворсинка)	Подвздошная кишка (крипта)	Слепая кишка	Ободочная кишка (складка)	Ободочная кишка (основание складки)
1	N	39	17	38	43	35
	У	23	7	30	35	27
	F	40	18	43	38	26
3	N	59	19	18	22	26
	У	44	14	18	16	17
	F	44	23	21	45	25
7	N	62	19	15	46	30
	У	30	13	21	21	28
	F	60	30	14	43	32
11	N	63	20	19	27	23
	У	25	19	13	20	22
	F	57	24	13	28	22
14	N	44	19	19	33	27
	У	14	10	13	14	22
	F	47	20	13	38	24
21	N	48	21	12	26	27
	У	19	21	11	11	18
	F	45	24	13	32	28
30	N	25	14	13	14	14
	У	17	10	14	10	10
	F	24	14	10	17	15
45	N	33	9	11	11	18
	У	10	5	15	11	13
	F	26	8	13	16	15
60	N	11	9	11	17	14
	У	7	4	10	9	14
	F	11	8	11	17	11

Примечание. 1. N- животные интактной группы, У- экспериментальной группы, F- контрольной группы.

к 14-м суткам, с последующим его снижением к 60-м суткам жизни. В толстой прогрессивное снижение до 60-х суток.

Лимфоэпителиальный коэффициент и в тонкой и в толстой кишке, у животных получавших антиген ниже, чем у интактных животных. Полученные изменения в подвздошной кишке сохраняются дольше и нивелируются к 60-м суткам, в слепой – к 21-м суткам, в восходящей ободочной – к 30-45 суткам жизни.

ЛИТЕРАТУРА

1. Аларович Г.Г. Морфо-функциональные аспекты лимфоэпителиальных взаимоотношений в стенке тонкой кишки / Г.Г. Аларович, И.Н. Медведева, В.В. Плохов // Тез. докл. X Всесоюз. съезда анатомов, гистологов и эмбриологов. – Полтава, 1986. – 21 с.
2. Беляков И.М. Иммунная система слизистых / И.М. Беляков // Иммунология. – 1997. – № 4. – С. 7-13.
3. Волошин Н.А. Внутриутробная антигенная стимуляция -

фактор морфогенеза органов иммунной системы / Н.А. Волошин, М.В. Карзов, О.А. Новоселова и др. // Морфология. - 1996. - Т. 105, № 9-0. – С. 60.

4. Волошин Н.А. Лимфоциты как фактор морфогенеза органов / Н.А. Волошин, М.Е. Иванов, О.А. Новоселова // Матер. наук, конф.: Актуальні питання морфогенезу. – Чернівці, 1996. – С. 76-77.

5. Волошин М.А. Внутриутробное введение антигена как модель для изучения симптомокомплекса висцеромегалии / М.А. Волошин, Е.А. Григорьева, М.С. Щербаков, М.Б. Вовченко, А.А. Светлицкий, С.В. Чугин // Таврический медико-биологический вестник. – Том 9, № 3. - ч. 4. – 2006. – С. 4-9.

6. Barman N.N. Antigen dependent development of intraepithelial lymphocytes in the small intestine of pigs / N.N. Barman, H.J. Rothkotter, A.T.J. Bianchi // Journal of the Anatomical Society of India. – Dec. 1994.-43(2). – P. 97-106.

7. Mebius R. E. Organogenesis of Lymphoid Tissues / Reina E. Mebius // Natural Reviews Immunology. – Vol 3. - April 2003. – P. 292-303.

Сведения об авторе:

Светлицкий А.А., ассистент кафедры анатомии человека ЗГМУ.

Адрес для переписки:

69035 Запорожье, пр. Маяковского, 26, тел.: 233-33-56. e-mail: Svetlitsky79@rambler.ru